

ПЕРЕБІГ ОТЕЛЕННЯ І ПІСЛЯОТЕЛЬНОГО ПЕРІОДУ У НЕТЕЛЕЙ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ФЕТОПЛАЦЕНТАТУ І ТЕТРАВІТУ

Захарін В. В., к.вет.н.

Постановка проблеми. Перебіг отелення у нетелей обумовлюється багатьма факторами, серед яких найважливішими є стан фізіологічної зрілості організму, кісткової основи родових шляхів, величини плоду, що залежить від їх годівлі, умов утримання та відповідної підготовки. Перетворення звичайного таза на родовий – один із передвісників родів, що дає можливість прогнозувати перебіг стадії виведення плоду. Отелення - основний критерій, за яким можна передбачити перебіг післяотельного періоду та інволюцію статевого апарату корів-первісток.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження, проведені у різних регіонах свідчать, що перебіг отелення у нетелей має свої особливості, які відображаються на відновленні їх відтворювальної функції [1, 2, 3].

Нормальний перебіг тільності завершується коротким отеленням. Після закінчення третьої, послідовної стадії отелення розпочинається післяотельний період, впродовж якого відбувається інволюція статевого апарату корови - первістки до стану, при якому виникають всі умови для запліднення і розвитку нової тільності [4, 5, 6, 7].

Запальні процеси і функціональні розлади в статевому апараті первісток виникають найчастіше після важкого отелення та проникнення в статеві органи збудників інфекції, що може стати причиною неплідності. У зв'язку з цим очевидна необхідність у простих і якісних методах контролю за перебігом отелення і післяотельного періоду у первісток [8, 9, 10].

Дослідження перебігу отелення і післяотельного періоду та виявлення змін в організмі корів-первісток є актуальним питанням ветеринарного акушерства і може дати можливість запропонувати засоби профілактики їх неплідності.

Об'єкт дослідження – перебіг отелення та післяотельного періоду корів-первісток.

Матеріали та методика досліджень. Дослідження проведені в НДДГ «Рихальське», Ємільчинського району, Житомирської області у весняно-літній період року на 30 нетелях чорно-рябої породи, однакового віку і маси, доброї вгодованості, яких утримували на прив'язі. З них було сформовано три дослідні групи по 10 голів кожна: контрольну, першу і другу - дослідні. Нетелям першої дослідної групи за місяць до отелення і відразу ж після отелення протягом доби з інтервалом через 7 діб підшкірно вводили тканинний препарат фетоплацентат з розрахунку 7мл на 100кг живої маси. Нетелям другої дослідної групи разом з фетоплацентатом вводили тетравіт з розрахунку

бмл на 100кг живої маси.

Результати досліджень. Як видно з наведених в таблиці даних, вік корів-первісток при отеленні в середньому по групах становив: у контрольній - 870 діб, у першій дослідній – 898 діб, у другій дослідній - 877 діб. Ці дані свідчать про те, що нетелей осіменяли у час настання фізіологічної зрілості у віці – 19-20 місяців.

Нами досліджено тривалість стадій отелення у всіх трьох групах нетелей. Підготовча стадія отелення у нетелей контрольної групи становила $24,94 \pm 0,77$ год, у нетелей першої дослідної групи - $19,78 \pm 1,45$ год, у нетелей другої групи – $19,20 \pm 1,10$ год.

Стадія виведення плоду найдовшою була у нетелей контрольної групи і тривала $136,88 \pm 14,37$ хв, у нетелей першої дослідної групи – $77,56 \pm 9,05$ хв і у другій дослідній $76,50 \pm 8,24$ хв.

Третя, послідова стадія отелення була найтривалішою у нетелей контрольної групи і становила $495,00 \pm 26,28$ хв. Акушерську допомогу з відділенням навколоплідних оболонок було надано трьом нетелям контрольної групи, у яких стадія виведення плода перебігала на тлі слабких перейм і потуг, а послідова стадія тривала більше 24 годин. У первісток першої дослідної групи послід відділився протягом $331,11 \pm 22,40$ хв, у другої протягом – $356,20 \pm 27,52$ хв.

Слід зазначити, що із 27 нетелей 20-ти надавали акушерську допомогу за причин слабких перейм і потуг: у контрольній групі – 6-ти, у дослідних групах – по 7 у кожній, в тому числі при масі телят 37-41 кг., в контрольній групі – трьом, в першій дослідній – двом, в другій – трьом. При фізіологічному перебігу всіх стадій отелення маса телят становила у контрольній групі – $27,89 \pm 1,01$ кг, у дослідних: першій – $28,60 \pm 0,85$ кг, другій – $29,13 \pm 1,34$ кг.

В головному передлежанні отелення відбулося у 20 нетелей: у 4-х в контрольній групі, у 7-ми в першій дослідній, у 9-ти в другій. У семи нетелей отелення відбулось при тазовому передлежанні телят: в тому числі у нетелей контрольної групи у – чотирьох, першої дослідної – у двох, другої – у одній.

Фізіологічних отелень з головним передлежанням плодів відбулося у 2-х нетелей в контрольній групі, у 1-ї в першій дослідній групі, у 2-х в другій, а у тазовому по одному в першій і другій дослідних групах. Акушерську допомогу з головним передлежанням плодів з причин слабких перейм і потуг надавали 2-ом нетелям контрольної групи, 5-ом першої дослідної, 6-ом другої групи, тому числі за великої маси плодів у контрольній групі 2-ом, у першій і другій дослідних 1-й і 3-ом відповідно. Про головному передлежанні затримання посліду було у двох нетелей контрольної групи.

Таблиця 1

Перебіг отелення та післяотельного періоду корів-первісток, (M±m)

Показники	Групи		
	Контрольна, n=10	Перша, n=10	Друга, n=10
Отелились:	8	9	10
абортів:	2	1	-
Вік нетелей при отеленні, діб	$869,88 \pm 13,86$	$897,89 \pm 10,21$	$867,70 \pm 10,27$
Тривалість стадій отелення:			
підготовчої (год)	$24,94 \pm 0,77$	$19,78 \pm 1,45^{**}$	$19,20 \pm 1,10^{**}$
виведення плода (хв)	$136,88 \pm 14,37$	$77,56 \pm 9,05^{**}$	$76,50 \pm 8,24^{**}$
послідової(хв)	$495,00 \pm 26,28$	$331,11 \pm 22,40^{***}$	$356,20 \pm 27,52^{**}$
Перебіг отелень:			
фізіологічне	2	2	3
з акушерською допомогою: в.т.ч.	6	7	7
затримання посліду	3	-	-
Жива маса телят, кг	$27,89 \pm 1,01$	$28,60 \pm 0,85$	$29,13 \pm 1,34$
Інтервал від отелення до прояву першого статевого циклу, діб	$82,50 \pm 3,86$	$54,78 \pm 3,05^{***}$	$51,10 \pm 2,83^{***}$

Примітка: (P<0,05, P<0,01, P<0,001)

Акушерську допомогу при тазовому передлежанні за причин слабких перейм і потуг надавали нетелям контрольної групи 4-ом, першої дослідної – 2-ом, другої – 1-ій, в тому числі за причини великої маси плодів у контрольній і першій дослідній групах по одному. Затримання посліду при тазовому передлежанні спостерігалось у одного нетеля контрольної групи.

Важливим показником перебігу післяотельного періоду корів-первісток був інтервал від отелення до виникнення першої стадії збудження статевого циклу. У корів-первісток контрольної групи вона наступила через 82 доби після отелення, у першої дослідної – через 54 доби, у другої дослідної групи через – 51 добу. Отже, різниця у виникненні стадії збудження статевого циклу між контрольною і першою дослідною групою становила 31 добу, а другою дослідною – 28 діб.

Аналізуючи отримані результати можна зробити висновок про ефективність застосованих нами препаратів. Так, одноразове підшкірне введення нетелям у передотельний і дворазове в післяотельний період фетоплацентату та тетравіту позитивно вплинуло на перебіг інволюційних процесів в матці після отелення, а також на зменшення тривалості стадій отелення і скорочення інтервалу від отелення до виникнення першої стадії збудження статевого циклу.

Висновки:

1. Введення нетелям першої дослідної групи за місяць до отелення один раз, після отелення – 2 рази тканинного препарату фетоплацентату у порівнянні з контрольною групою сприяло скороченню тривалості підготовчої стадії отелення: на 20,7% , виведення плоду – на 43,3%, послідової – на 33,1%.

2. Поєднане введення нетелям другої дослідної групи фетоплацентату і тетравіту у такі ж терміни супроводжувалось укороченням підготовчої стадії - на 23,0%, виведення плоду – на 44,1%, послідової стадії на 28,0%.

3. Перша стадія збудження статевого циклу після отелення проявилася у корів-первісток другої дослідної групи на 51 добу, у першої дослідної групи на –54 добу, у контрольної групи на – 82 добу.

Використані джерела інформації

1. Ревунець А.С. Вплив адсорбентів на перебіг післяотельного періоду у корів в зоні радіаційного забруднення. / Вісник ДАУ, жовтень 2000. – С. 187-188.

2. Стоянов С.С. Роды и послеродовой период у коров-первотелок.: Автореф. дис... канд. вет. наук.: 16.00.07 / Львов. – 1980. – 18с.

3. Garverick H.A., Michal F., Smith Ph. D. Female reproductive physiology and endocrinology of cattle // The veterinary clinics of north America. Food Animals Practic Female Bovine Intertility – 1993. - №2, - V.9. – P. 237-238.

4. Варганов В.С. и соат. Течение родов у первотелок. / Морданов В.Д., Якимова З.А., Корепанова Л.М. // Ветеринария. – 1985. -№4.-с.49-50.

5. Недвига О.М. Статева циклічність і заплідненість корів при різних методах впливу на фолікуло- і лютогенезпісля родів. / Ветеринарна медицина України 2/2003,с-31-32.

6. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.- К.: Мета, 2002.- 159-12-65.

7. KiracofeG.H. Uterineinvolution, istroleregulatiogpostrartuminvervars // I.Anim Sci – 1980, Vol. 51, P. 16.

8. ВисочанськийЙ.С. Перебігрозтеленьіматеринськоїякостіпоміснихпервісток. / Вісникаграрноїнауки, №12, 1998.с-71-73.

9. Исаев В.С. Течение родов и послеродового периода у коров и первотелок бурой латвийской породы в совхозе Мичурина Кустаанайской области. // М.: 1975. Т.79. Ч.Ш.-с.120-122.

10. Wagner W.C. / Hansel W. Reproductive Physiology of the postpartum cow. I. Clinical and histological findings. // J.Reprod. Fert.. – 1969. - №18. P. 493.